СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 90. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, субота, 19-го квітня 1947. No. 90. JERSEY CITY and NEW YORK, Saturday, April 19, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ в ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ПАЛАТА ОБМЕЖУЄ ПРАВА ЮНІЙ БІЛЬШЕ НІЖ ДВОМА ТРЕТИНАМИ ГОЛОСІВ

Палата репрезентантів у Вашингтоні приняла 308 голосами проти 107 законопроект, який має на меті різко обтяти дотеперішні права робітничих юній. У законопроекті находяться такі важливі постанови: Заборона переговорів між юніями й підприємцями в робітничих справах, які мають значіння для цілого краю; заборона юрисдикційних страйків; заборона бойкотів для підтримки страйків інших юній; заборона замкненого заводу; заборона підприємцям збирати вкладки для юній при виплаті; відложити страйк дорогою судових заборон; покликати до життя нову агенцію для посередництва у спорах; зробити юнії відповідальні судово за зломання контрактів; приневолити юнії складати фінансові звіти для влади; зладити спис „несправедливих" юнійних практик; заборонити вибір комуністів до юнійних урядів. Конгресмен Еманує́л Селер перед голосуванням заявив, що президент покладе своє вето проти билу, коли б він ще перейшов у сенаті, одначе число голосів понад дві третини вказує, що палата не боїться вета, бо може ухвалити ще раз такий самий закон двома третинами більшости і тоді президент не має права поновного вета.

Лагідніший бил у сенатській комісії.

У четвер 17 квітня відбулося теж голосування над подібним законопроектом у робітничій сенатській комісії, де він перейшов 12 гол[illegible]роти 2. Одначе сенатський законопроект дале[illegible] билу в палаті. У сенатськім проек[illegible] про загально-краєві переговори, а[illegible]аборони юрисдикційних страйків, ані бойкоту для підтримки інших юній, ані заборони збирати вкладки для юній. Зате є інші постанови, які приняла палата, хоч і в лагіднішій формі. Дискусія над законопроектом у повнім сенаті передбачена на середу наступного тижня.

ЗАКІНЧЕНО ДОВГОТРИВАЛИЙ СТРАЙК.

Страйк юній залізничників проти підприємства Толідо, Піорія й Вестерн Рейлровд покінчено по 18 місяцях. Спір поладнано 30 днів після того, як хтось застрілив предсідника згаданого залізничого підприємства Джорджа П. МекНіра, котрий ворожо ставився до юнійних домагань. На яких умовах покінчено страйк, про це не подано прилюдного звідомлення.

ПРЕЗИДЕНТ ОБІЦЯЄ ВСЯКУ ФЕДЕРАЛЬНУ ПОМІЧ У ТЕКСАС СИТІ.

Президент Труман повідомив посадника міста Тексас Сиֳті, що він поручив федеральним агенціям поспішити з негайною допомогою у кожному напрямі, щоб злегчити наслідки катастрофи вибуху в цьому місті. — Звіти, які наспіли досі з міста вибухів, згадують, що там шаліє ще сім пожеж. Парові черпаки розкривають звалища і видобувають трупи погибших людей. Число вбитих доходить до 650, а потовчених та покалічених до 3,000. Різні агенції працюють із посиленою енергією, щоб не допустити до пошестей. Спільне похоронне богослуження відбудеться в суботу в стадіюм, на окраїнах міста. Летуни, які були в Німеччині під час війни твердять, що вигляд міста Тексас Сиֳті нагадує збомбардовані німецькі міста.

ДВА МІЛЬЙОНИ ЛЮДЕЙ ЗАЩЕПЛЕНО ПЕРЕД ВІСПОЮ В НЮ ЙОРКУ.

Від тижня йдуть остороги на адресу мешканців міста Ню Йорку, щоб казали защепити собі віспу, для захорони перед пошестю цеї недуги. Три випадки віспи стверджено досі в Ню Йорку, а це нагнало страху органам прилюдного безпеченства. Віспу защеплюють лікарі, шпиталі, аптеки, а навіть і поліційні стації. Досі піддалося цій операції два мільйони людей. В однім лише дні 17 квітня піддалося щепленні пів мільона людей.

МАЙНЕРСЬКІ МІСТА НЕБЕЗПЕЧНІ ДЛЯ ЗДОРОВЛЯ

Секретар внутрішніх справ Дж. Круг оприлюднив звіт з оглядин місцевостей, у яких живуть родини шахтярів і заявив, що ці осередки майнерського життя є небезпечні для прилюдного здоровля. Він робить закиди підприємцям, що вони не прикладають належної ваги до таких середовищ і домагається покликання до життя комісій для випрацювання пляну як усунути різні недостачі. У склад комісій мали б входити представники стейтів, федерального уряду, підприємців і робітничих юній.

Спір між предсідником майнерської юнії Джоном Л. Луїсом і секретарем внутрішніх справ Кругом щодо відповідальности за вибух у копальні в Сентралії, Ілл. 25 березня загострюється.

Метро-Голдвин-Меерс погоджується на участь Івана Годяка в імпрезі українців міста Шикаго на допомогу українським скитальникам

Шікаго, Ілл., 17. квітня. — Фільмове підприємство Метро-Голдвин-Меерс в телеграмі до адв. Романа Смука дало сьогодні свою згоду на участь відомого фільмового артиста Івана Годяка в імпрезі, яку влаштовує зорганізоване українське громадянство міста Шікаго в дні 10-го травня на допомогу українським скитальникам.

В програму цеї імпрези входить величавий концерт, який відбудеться цього дня в Шікаго в Сивик Опера та в якому візьмуть участь найкращі українські мистецькі сили. Під час концерту Іван Годяк промовлятиме в українській і англійській мовах в справі допомоги.

ЯСНО ПОСТАВЛЕНА ОПОЗИЦІЯ В СЕНАТІ ПРОТИ ДОПОМОГИ ГРЕЦІЇ Й ТУРЕЧЧИНІ.

У четвер, 17. квітня, велася семий день з черги дискусія в повнім сенаті над законопроектом в справі допомоги середне-східнім державам для спинення походу комунізму. Головний речник опозиції, сен Клод Пепер, промовляв чотири години. Він звернув увагу, що Росія може неголдувати на такий крок Злучених Держав і може від себе почати подібні кроки в інших частинах світу. Він, на приклад, запитав, що зробили б Злучені Держави, коли б так Росія схотіла подати поміч Мексикові і вислати туди гроші й військо? Пепер теж заявив, що ми не маємо права давати Росії вказівки, як вона має управляти Дарданелами, подібно, як Росія не має права казати нам, як ми маємо управляти Панамським Каналом.

Серед промови Пепера роблено йому різні закиди й тому промова перемінилася на гостру виміну поглядів між кількома сенаторами. Щойно повернувший з европейського Близького Сходу сенатор Карл А. Гач відповів воєвничо Пеперові, що коли Росія хоче дістати Дарданелі, то хай не робить цього підступом, але нехай прийде до Ради Безпеки Обєднаних Держав і там зголосить свої претенсії. Одначе хай Росія не уживає свого вета при кожній нагоді, яка йде в розріз з її бажаннями.

У дискусії сенатор Гвері поставив запит, чи ддопомога для Греції й Туреччини є лише „політикою" чи може „доктриною"? На це відповів сенатор Ванденберґ, предсідник комісії закордонних справ: „Я думаю, що послання президента зясовує цю справу як „доктрину" далеко ясніше, ніж я виясню само положення. ...Для мене це є плян, це частина засади й тому її треба трактувати відмінно від „політики".

Серед такої дискусії сенатор Пепер заявив, що він голосував би за уділення позички в сумі $400,000,000, коли б так заходила можливість, що бил перепаде. Він теж сказав, що він не потребує вибілювати Росію, бо „вона винувата у дуже багато справах".

КОНФЕРЕНЦІЯ В МОСКВІ

СПРАВА ДОГОВОРУ З АВСТРІЄЮ; ЮГОСЛАВСЬКІ ПРЕТЕНСІЇ. СОВЄТИ ДОМАГАЮТЬСЯ ВИДАЛЕННЯ ВСІХ СКИТАЛЬНИКІВ. ОПОЗИЦІЯ ЗАХІДНИХ СОЮЗНИКІВ.

Москва, 17. квітня. — Рада міністрів закордонних справ чотирьох великодержав на сьогоднішній сесії продовжувала розглядати проект мирового договору з Австрією. Окремі висланики югославського диктатора Тіта, його заступник Едвард Карделдж та його міністер закордонних справ С. Сіміч, зголосили югославські претенсії до Австрії, іменно домагання 150,000,000 долярів воєнного відшкодовання та прилучення до Югославії південної Каринтії. Югославські представники рівночасно критикували політику західних союзників. На пополудневій сесії обговорювано XVI. статтю пропонованого договору з Австрією і при цій нагоді совєтський заступник міністра закордонних справ Вішінський домагався видалення з Австрії всіх скитальників протягом найблищих трьох місяців. Західні союзники готові погодитися на переселення скитальників з цеї країни, але в рямках нової Міжнародної Організації для Скитальників (ІРО) і без означення часу. Секретар стейту ген. Маршал пригадав, що відповідна резолюція вже перейшла в О.Д. більшістю двох третіх голосів, а на заввагу Вішінського, що йому ця резолюція не подобається, ген. Маршал заявив, що йому ще більше не подобається совєтське „вето", що його большевики хотіли б застосовувати теж в Раді закордонних міністрів. На сьогоднішній сесії не винесено жодних важливіших рішень. Завтра австрійський представник висловить погляд свого уряду.

АМЕРИКАНСЬКА Й БРИТАНСЬКА ДУМКА: МІНІСТРИ ПОВИННІ ВИЇХАТИ З МОСКВИ.

Лондон, 17. квітня. — В офіціяльних британських колах заявляють, що британський секретар зіакордонних справ Бевин вернеться з Москви до Лондону вже найблищого вівтірка, або середи. Тут теж потверджено відому вже вістку, про неуспіх британсько-совєтських переговорів в справі договору про ненапад. Пишучи про конференцію в Москві, лондонський „Таймс" стверджує, що положення, яке там витворилося, є „потенційно загрозливе".

Ню Йорк, 18. квітня. — В місцевій пресі появилися голоси, що секретар стейту ген. Маршал вже два тижні тому повинен був махнути рукою на спроби порозуміння з большевиками та вернутися додому. Але це він може зробити і тепер. „Генерале, вертайся додому" — писала вчера одна вечірня газета.

СВІТОВИЙ МОНОПОЛЬ АТОМОВОЇ ЕНЕРГІЇ — НАЙКРАЩА РОЗВЯЗКА ДЛЯ ЇЇ КОНТРОЛІ.

Лейк Соксес, Н. Й., 17. квітня. — Фрідерик Осборн, заступник американського представника в Комісії О.Д. по справам атомової енергії, заявив сьогодні, що світовий монополь на атомову енергію був би ще найкращою розвязкою для її успішної контролі. Осборн відповідав на закиди совєтського представника в згаданій Комісії, що американський плян створення сильної міжнародньої власті для розвитку і контролі атомової енергії створить світовий атомовий картель.

ПРАКТИЧНІ ЗАХОДИ АМЕРИКИ ДЛЯ СТВОРЕННЯ ТА ПІДДЕРЖАННЯ ІРО.

Лейк Соксес, Н. Й., 17. квітня. — Сьогодні повідомлено, що всі американські дипломатичні місії зокордоном одержали доручення поінформувати відповідні уряди, що Злучені Держави всеціло піддержують створення Міжнародної Організації для Скитальників (ІРО). Голови американських дипломатичних місій уповноважнені заявити всім урядам, що Злучені Держави піддержують розісланий недавно в цій справі заклик генерального секретаріяту О.Д., та що вважається, що американський Конгрес вже вкоротці вирішить позитивно теж участь і вклад Злучених Держав в цю організацію. Статут ІРО підписали досі 12 країн, отже ще потрібно трьох підписів, щоб організація могла повстати. Панамський уряд повідомив сьогодні уряд Злучених Держав, що він предложить парламентові до затвердження пропозицію приступлення до ІРО Панами. Артур Дж. Алтмаер, екзекутивний секретар підготовчої комісії ІРО, прилетів сьогодні з Женеви до Ню Йорку з метою переговорювати дальше справу ІРО в О.Д. Він висловив надію, що ІРО зможе перебрати завдання УНРРА після її розвязання дня 30-го червня. Алтмаер висловився якнайкраще про мораль втікачів і переміщених осіб. Він бачить три можливі розвязки проблеми скитальників, іменно: репатріяцію, переселення, або щоб вони залишилися там де є, переходячи в нормальне життя цих країн. Найменші можливості є репатріяція, найбільші — залишитися на місцях. Під цим оглядом повинні рішати насамперед самі скитальники — вважає Алтмаер.

АМЕРИКА Й АНГЛІЯ МАЮТЬ ВЛАСНИЙ ПЛАН ЩОДО НІМЕЧЧИНИ

Москва, 17. квітня. — В колах американської делегації на конференції Ради міністрів закордонних справ у Москві заявляють, що з огляду на совєтську опозицію до плану економічного обєднання всіх окупаційних зон Німеччини та на „мертву точку" в нарадах закордонних міністрів в цій справі, Злучені Держави і Велика Британія здійснюватимуть у своїх зонах Німеччини свою власну програму, якщо Совєтський Союз дальше обстоюватиме свої домагання. Американсько-британська програма в Німеччині охоплює тіснішу злуку обидвох зон, піднесення рівня німецької індустрії та наладнання її експорту і пряме перенесення політичної відповідальности на уряди німецьких країн. Цю програму обговорювано вже під час попередньої сесії Ради закордонних міністрів і розмови на цю тему було перервано в надії, що Московській конференції пощастить розвязати ці проблеми. Надії завели й американський представник сьогодні заявив: Як довго Совєтський Союз не допускає до економічного обєднання Німеччини, нам залишається єдиний вихід: здійснювати наш власний план".

РИМСЬКА ТОВПА ПОТУРБУВАЛА СФОРЦУ.

Рим, 17. квітня. — Сьогодні тут відбулася протиурядова демонстрація безробітних, що м. ін. потурбувала італійського міністра закордонних справ графа Карла Сфорцу, як він виходив з авта та йшов до свого уряду. Міністрові пощастило вихопитися з рук товпи без серіозніших поранень, діставши тільки відповідну кількість ударів пястуками.

ПРОТИАМЕРИКАНСЬКИЙ ВИСТУП КОМУНІСТИЧНОЇ ПЯТОЇ КОЛОНИ У ФРАНЦІЇ.

Париж, 17. квітня.—Політбюро французької комуністичної партії видало сьогодні заяву, що „американська рекація" піддержує акцію ген. де Ґоля, що не погоджується на французькі домагання до німецького вугілля та що піддержує розрухи у французькій імперії з метою послабити й опанувати Францію. В Американських коментарах стверджується, що перший закид взагалі не відповідає правді, бо антиґоністичне ставлення ген. де Ґоля до американської політики аж надто добре відоме, а другий і третій закид відноситься власне до Совєтського Союзу і до самих французьких комуністів.

ВИСАДИЛИ В ПОВІТРЯ ОСТРІВ ГЕЛЬГОЛЯНД.

Франкфурт над Майном, Німеччина, 18. квітня.— Сьогодні в год. 11 перед полуднем (европейський час) британці висадили в повітря німецький острівець Гільголянд, що відіграв для німців важливу стратегічну ролю в двох останніх світових війнах. Острів висаджено при допомозі біля 6 тисяч тон високо-розривного матеріялу, не включаючи в це складів німецької зброї. За перебігом та наслідками експлозії слідкували британські, американські та німецькі вчені.

ПОВІСИЛИ ТІСА.

Прага, 18. квітня. — Президент Чехословацької республіки Бенеш відкинув прохання про помилування засудженого на смерть за зраду бувшого президента створеної під протекторатом німців Словацької Держави о. д-ра Йозефа Тіса. Вирок тим самим став правосильний і Тіса повісили. Поліція і військо в Братиславі поробили відповідні заходи безпеки перед прихильниками Тіса.

МІЖНАРОДНЯ ТОРГОВЕЛЬНА КОНФЕРЕНЦІЯ В ЖЕНЕВІ.

Женева, Швайцарія, 17. квітня. — Тут відбувається одна з найважливіших досі міжнародніх торговельних конференцій, в якій беруть участь найкращі економічні спеціялісти багатьох країн. Американську делегацію очолює підсекретар стейту Вилйем Клейтон, що сьогодні вперше виступив з відповідною заявою.

ЗМІНИ В БРИТАНСЬКОМУ УРЯДІ.

Лондон, 17. квітня. — Сьогодні внаслідок резиґнації державного секретаря до справ Індії й Бурми, лорда Петик-Лоренса, в британському уряді переведено деякі зміни та переставки. Секретарем до справ Індії іменований дотеперішній секретар пошти Ірл оф Листовел.

МІЛЬЙОН ДОЛЯРІВ ЗА ВОЄННІ СПОМИНИ ЧОРЧИЛА.

Лондон, 17. квітня. — Асошіейтед Прес повідомляє з добре поінформованих джерел, що два американські видавництва, „Ню Йорк Таймс" і „Лайф" тут успішно закінчили переговори в справі публікації воєнних споминів британського премієра за час війни Винстона Чорчила. Вже раніше повідомлялося, що згадані видавництва мали б заплатити за право публікації приблизно один мільйон долярів. В Англії ці права матиме вайкавнт Кемроз, головний власник „Дейлі Телеграф".

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDEL 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА: Поодинокє число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число в понеділка (з англійською Частиною):		Monday's issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$3.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НІМЕЦЬКО-СОВЄТСЬКА НЕБЕЗПЕКА

Західна і Центральна Европа можуть перейти на сторону Советів . . .

Таке побоювання висказав Роберт Г. Джексон, суддя Найвищого Суду Злучених Держав і головний американський прокуратор на суді в Нірнберґу, де судили і засудили націстську верхівку. Сказав він це у промові про Німеччину як „нашу міжнародну проблему ч. 1", яку виголосив в Ню Йорку на бенкеті, влаштованім у його честь організацією Юнайтед Джуїш Апіл, що веде тепер чергову, річну, грошеву збірку для ратування жидів у світі.

Суддя Джексон заявив, що в Америці зачинають думати, що справа з німецькою небезпекою вже покінчена, націзм знищений, а німецький нарід стає демократично думаючим, миролюбивим і толерантним. Він добачує „траґізм" у такому мильному обрахунку, що Німеччина вже не стане великою силою. На його думку, в ніякого другого народу нема такої сильної волі, щоб пережити ці важкі часи і панувати, як в німецького. Що це значить, каже Джексон, виявиться наглядно за одно покоління, коли слабнутимуть Гітлером винищувані біологічно народи, а зростатимуть сили німців, про яких розмноження Гітлер добре подбав.

Ця німецька небезпека, говорив далі Джексон, стає ще грізнішою, коли зважити, що Совети намагаються прихилити німців на свій бік, та що в советсько-німецьких відносинах укладається щось таке, що нагадує недавній союз Сталіна з Гітлером. Перехід німців на советсько-комуністичний бік, каже Джексон, тим лекший, що це не вимагає від німців ніяких значних перемін у їхнім думанні; тоталітарний націст може цілком легко перемінитись на тоталітарного комуніста, бо це не вимагає майже ніякої переміни в світогляді, це тільки переміна в проводі.

Справа ця стає ще грізнішою, коли зважити, що все це добачують люди в Західній і Центральній Европі й зачинають приходити до такого висновку, що в таких обставинах, коли нема знікуди ратунку, краще шукати завчасу охорони в найбільшої сили — в Советах.

Джексон представляє цю німецько-советську загрозу на це, щоб американський нарід зрозумів уже раз правдиве положення в Европі. Злучені Держави, казав він, мусять повести негайно таку політику в Европі, яка переконала б европейські народи, що вони в ніякому разі не відступлять від тих ідей та цілей, які проголошували в часі війни, а тим самим не допустять до відродження німецького мілітаризму і нової німецької чи німецько-советської небезпеки. Це була б для Злучених Держав серіозна небезпека, — твердив Джексон, коли б Західня і Центральна Европа ввійшли в сферу советських впливів, чи якби там поширився тоталітаризм.

ШКОЛА БЕЗЗАКОННЯ

Ідеалізм молоді, її брак життєвого досвіду та бажання чогось нового, використовують спеціяльні, хитрі організатори для певних цілей з наказу чужоземної сили. Так представила Конгресова Комісія Для Розсліду Неамериканських Діянь організацію, що зве себе „Американська Молодь для Демократії". Ця організація називалась давніше „Молода Комуністична Ліга", але для замилення очей змінила назву в такий спосіб, щоб вона відповідала вимогам часу.

Відоме, що комуно-большевики оправдують кожний свій трик і підступ тактикою, пристосованою до місця і часу, а змагаючу до переведення революції в цілому світі. Та мало хто звертає тепер увагу на само значіння слова „революція", а ще менше на облуду тих людей.

Ідея Великої Французької Революції опиралася на поширенні гасел: Свобода, Рівність, Братерство! Фанатичні іcповідання тих гасел, як жирондисти або якобіни, допускалися масових вбивств і погромів, одначе всі ті терористичні рухи були хвилевими, доки не зорганізувалася правна влада, яка вкінці завела постійний лад і перемінила колишню аристократичну Францію на передвоєнну модерну демократію. Гасла „Свобода, Рівність, Братерство" не втратили від того часу свого значення, бо майже всі пізніші революційні рухи йшли під згаданими закликами. Коли ж у деяких державах прийшла реакція, то революційні гурти й організації зправила були осяяні авреолею найвищої ідейности й посвяти. Слово „революціонер" викликувало пострах у реакціонерів, одначе впарі з пострахом ішла теж і пошана для безмежної жертвенности високоідейних одиниць.

Інтересне, що молодь середніх і високих шкіл стала носієм революційних гасел і діянь по всьому світі. Тому до університетської молоді у всіх краях відносилося все громадянство з повною пошаною, вважаючи її за чинник поступу і за надію світу. Серед університетської молоді плекалися всі найвищі ідеали аж до часу великої світової війни. Національні революційні рухи як під час так і після світової війни (в тому і український рух) стояли під впливом студентської молоді. Майже всі революційні рухи йшли під закликами демократизму й тому часто слово „демократія" було однозвучне із поняттям революції.

Що ж сталося з хвилиною, коли комуно-большевики присвоїли собі монополь революції і ще до того дочепили слово „демократія"?

Про це говорить згадана на початку конгресова Комісія Для Розсліду Неамериканських Діянь, коли характеризує діяльність „Американської Молоді для Демократії" такими словами:

„За заслоною великої кількости високопарних закликів спостерігається рішуче змагання защепити серед молоді невдовілля і повернути її проти релігії, проти американського родинного життя, проти шкільної влади і проти самого американського уряду. Це, на ділі, є школа вправ для беззаконня. Її методи є підступні і ошуканчі, згідні з засадами політики про троянського коня, започаткованої Семим Конгресом Комуністичного Інтернаціоналу".

Уже сама згадка про Комуністичний Інтернаціонал вистарчає, щоб зрозуміти, про що йде справа. Заклики, практика, ціль, засади цього Інтернаціоналу зовсім не похожі на великі ідейні революційні рухи минулого століття. Комуністичний Інтернаціонал нагадує радше організацію італійської Камори, звісної із своїх бандитсько-терористичних нападів ддля вимушування окупів від своїх жертв. Хто слідить за діяльністю комуністичних організацій в Америці, мусить прийти до висновку, що це справді школа морального беззаконня. Вистарчить вглянути в зміст першої ліпшої комуністичної ґазети в українській мові, щоб відразу пізнати, що її ціль перевертати правду догори коренем.

Чи ж можна вірити, щоб така, на велику скалю поширена „камора", все одно під якою назвою вона не скривалась би, могла здійснювати такі великі революційні цілі, як „свобода", „рівність", „братерство" В „каморі" нема ніякої рівности, ні свободи, а замісць братолюбія іде там безупинне поширювання ненависти. У ній нема пошани до влади, наставленої народом, бо вона визнає диктаторську владу, а не народню.

Що комуністична підступна аґітація своє робить, можна пізнати навіть по таких прикладах:

Нюйорський член міської ради, Майкел Дж. Квил, який водночас є головою юнії службовиків міських підземних залізниць і міського транспорту, як в стейтовій леґіслативі перейшов закон із забороною страйків проти прилюдних установ, він змісця повчив членів своєї юнії в такий спосіб: „Є тисячі способів, щоб обійти цей закон. Звісно, що в понеділок буває дехто хворим. Тисячі людей можуть захворіти у вівторок, а коли треба стягнути шкіру з кота, то її можна стягнути як зпереду, так і ззаду". Знов Джан Л. Луїс, коли дістав наказ від Найвищого Суду, щоб відкликав страйк майнерів, використав найближчу нагоду, тобто таку жалюгідну подію, як катастрофу в копальні в Сентралії, щоб таки поставити на своїм і показати, що він може обійти судовий наказ. Треба було аж загрози суду, що юнія заплатить кару в мільйонах долярів, щоб Луїс приноровився до судового рішення.

Виринає питання: До чого хочуть довести такі провідники, що залюбки поширяють словом і ділом різнородні „школи безправства"? Вони думають мабуть лише про свою диктатуру, але готують місце — для кремлівської диктатури.

Микола Чубатий.

Українська наука під націстичною окупацією

Мов гураган перекотилася Гітлерова вермахт через Західну Україну та в перших днях осени 1941 року докотилася вже до Дніпра, займаючи Київ. Воєнні події на українських землях спричинили страшне знищення не тільки богацтв України, але також наукових установ. Німецька інвазія принесла зі собою свідоме нищення культурного добра. Частину його вивезли Совети на схід. Академія Наук опинилася в Уфі, другі установи були евакуовані ще дальше до Туркестану. Воєнні діяння порозбивали та понищили решту, що остала. Найвизначніших вчених советський уряд потягнув зі собою та запряг їх до наукової праці для оборони Советів перед наступом німців.

Німці виходили зі становища, що словянські народи, фізичні робітники в майбутнім великім райху, не мусять та не повинні мати своєї науки ані вищого образування, тому закрили всі високі школи та всі наукові установи, всі видавництва припинили. Уладштування наукових установ або вивезли до Німеччини або понищили в часі окупації. Над тим, що вивезти було тяжко, встановили німців - завідателів, звичайно третої кляси фахівців.

Українські вчені, що остали на місці, були виставлені на дуже прикре положення. Вони терпіли голод; в часі страшної зими 1941-1942 богато вчених в Україні погибло від голоду. Німецька окупація не то не принесла нових свобідніших можливостей для українського народу, але навпаки, вона спинила культурну працю вчених та знищила ще й то, що було нередше призбиране важкою працею. Переживши такі страшні часи німецької окупації майже всі вчені українці, що не виїхали з большевиками, мусіли покинути східну Україну, щоби не наразитися на помсту з боку советської влади, яка всіх, що лишилися на місці, та яким пощастило вихопитись живцем зпід гітлерівського ножа, зачислила до „воєнних злочинців", „колабораціоністів" та „квіслінґів".

Наука в Західній Україні в часі німецької окупації.

Дещо інакше було на західних українських землях, зокрема в польськім ґубернаторстві, до якого німці теж влучили Галичину. Тут існували деякі можливості для розвитку української науки та культури; хоч в дуже обмежених розмірах та напів конспіративно. Німецька влада у відношенні до української культури стосувала тут приблизно той сам спосіб поступовання що й супроти польської культури. Німецька влада бажала тут створити резервуар фахових робітників для поширеного німецького „життевого поступу" а не думала позволяти на творення окремих національних культур та національної провідної верстви високо образованих інтелектуалів. Ними мали бути тільки німці.

Згідно з тою начальною засадою німецької політики німці теж в Галичині позамикали всі високі школи з університетом ім. І. Франка у Львові на першому місці. Не позволили відновити діяльности Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові. Не позволили на ніяку видавничу діяльність. Всі українські наукові та культурні установи, які большевики були удержавнили, як бібліотеки, музеї тощо, німці закрили а їх майна не звернули правному власникові, українському народові. З деякими вимками, зрештою, не було переслідування культурних діячів ані розграбування культурного добра.

Німці, натомість, згідно зі своїми політичними цілями закладали фахові школи та курси, щоби вони продукували фахових робітників. В них деякі українські науковці дістали заняття. Фахові курси назовні були укритими українськими високими школами. Поодинокі секції та комісії закритого владою Наукового Товариства ім. Шевченка проявляли укриту наукову діяльність. Члени сходилися на сходини та на наукові реферати. Назовні виступали вони з циклями публичних викладів на актуальні теми, на теми українського світогляду або льокальню галицьких проблем.

Науковий рух сильно пожвавився, коли в наслідок воєнних подій на східній Україні та повільного відступу німців в літі 1943 більшість українських вчених, що остали були на місці та не евакували з большевиками до Росії, покинули Придніпрянщину та перенеслися на Західну Україну, не маючи охоти нидіти під большевики. Майже всі вони найшли якусь працю та приміщення серед галичан. Львів на один рік став столицею та єдиним осередком української національної культури та науки. В зимі 1943/44 перший раз познайомилися зі собою вчені Галичини та Придніпрянщини, відділені від себе двадцятькількалітною советською залізною заслоною. Науковий та культурний кордон, поставлений большевиками на Збручі, проломано.

Доля українських наукових осередків на територіях німецької окупації.

Судьба українських наукових установ, створених в часі поміж двома світовими війнами поза Україною на еміґрації, була сумна. Український Науковий Інститут в Варшаві німці зліквідували скоро після окупації міста, а його цінну бібліотеку та наукові матеріяли вивезли невідомо куди. До нині не вдалося їх відшукати.

Український Науковий Інститут в Берліні діяв, вправді, через цілий час війни, хоч в обмежених рамцях. Не проявляв він більшої видавничої діяльности. Його одиноким досягненням був давно вже підготовлюваний та тепер виданий знаменитий українсько-німецький словар під ред. д-р Зенона Кузелі, виданий в Липську. Тільки кількадесять примірників того видання пішло в світ, решта була знищена в часі бомбардування Липська.

Правильно працював тільки Український Вільний Університет в Празі, мимо слабого припливу студенства та труднощів з боку німецької окупаційної влади. Склад університетського збору доповнився новими силами з Галичини та зі Східної України, бо між професорами тої установи найшлися тепер вчені з усіх українських земель та еміґранти ріжних часів. Так само працювала в дотеперішних розмірах Господарська Подебрадська Академія. Працювало теж Історично-Фільольогічне Товариство в Празі. Проявився теж навіть деякий видавничий рух. Вийшло кілька цінних наукових творів як, для прикладу, знаменита праця професора В. Січинського "MONUMENTA ARCHITECTURAE UCRAINAE", твір непереходової вартости.

Ол. Луговий. Права застережені.

Дажбожі Внуки

I. НА ЧУЖИНІ МІЖ СВОЇМИ

13)

Панство Ставровичі.

Не забарилися пригуркотіти великим блискучим автом господарі. Дівча вибігло до них на вулицю, дрібоньким срібним сміхом розсипалося. Не поспіли батьки випростатися з авта вилізши — повисла їм на шиї. Заходилася від щасливого сміху, обсипала обох поцілунками, себе не тямлячи з великої втіхи.

— Гей, кізочко! А з тобою що таке сталося? — випручувалася з обіймів її мати.

— Я вже вам вечерю зварила! — похвалилася доня. Прилипши до матери — хвилю щось їй нашіптувала у вухо. Мати видивилася на дочку з виразом найвищого зачудовання.

— Чи ж може бути? — перепитала. — Моя доню, чи не болить у тебе часом головка?... — Полапала дочку за чоло, чи нема гарячки, тоді сказала спокійніше: — Може тобі знову то приснилося?

— Не приснилося, ні! — вихопилася доня голосніше. — Яка бо ти мамо, неймовірна! — І знов ледви чутно до вуха матери: — Він у крамниці помагає мені ще з полудня...

— Справді, чудо якесь! — казала мати. — Не повірю, поки не побачу...

— Що то у вас за таємниці? Чого шепчете обі?... — цікавився зачувши слово „він" батько. — Хто то, той „він"?...

— Е, ти хотів би все знати! — Лагідно збулася мати. — Ми обговорюємо свої жіночі справи.

— То мені поважні пані знайшлися! — сміхом уклонився дружині і дочці пан Ставрович. — Старша — ну, ще, ще... Але й отакий дітвак вже говорить про якісь жіночі справи?

— Я мамі розповідала, як вечерю варила! — дочка викручувалася.

— То ще не причина нагально так атакувати батька з матірю, — резонно говорив батько. — Трохи з ніг не збила!... Щось воно ніше сталося... Вечерю ти вже не раз нам варила, але не вистрибувала так, не тішилася, — картав дочку ласкаво.

— Молоденьке! Радіє життям, козеня! — боронила Ірину мати.

— Ой, ні! Щось ви мені обі викручуватись починаєте! Кажіть краще, що сталося?

— Таточку, любий?! Ти нічогісінько не знаєш! — дівчина викрикнула втішно. Обняла його одною рукою, другою пестила батькові чорні ще, короткі вуса. Він ловив губами доніні польчики. Таким голосом сповідниці, що признається духовнику ось у яких великих гріхах, Ірина вимовила:

— У мене, тату, є помічник!

— Ось в чому річ!... Ов, погано!... Ти вже помічниками обзаводишся? А Олена ж де?

Дівчина пояснила.

— Що ж, ну, йди, покажи й нам свого помічника...

Засоромлена Ірина пташкою порхнула в двері. Слідом поважно зайшли батько з матірю. Чужих нікого не було. Ростислав стояв за прилавком червоний, змішаний, — він розмову Ірини з батьками чув. Мати поглянула на доньчиного помічника — обличча її заясніло. Дочці підбадьорюючо усміхнулася. Ірина вхопила батьків за руки, підвела до нього. Сама втілення сміху і радощів, надто поважним голосом знайомила:

— Мої мама й тато. Знаєте вже, як вони зовуться. А це пан Ростислав-Любомир Володимирович... — Тут дівчина переказала імена батька і матери Ростислава своїм батькам, щоб їх зразу здивувати однаковими іменами в обох родинах. Батьки справді видивилися на хлопчину здивовано. Мусів подивитися на них Ростислав, хоч зовсім зніяковів.

Пані Ставрович затримала Ростиславову руку в своїй. Очи її засвітилися ласкаво. Трохи вже з сивиною, схільна до повноти, принадна жінка років сорака, чи рік-два менше. За доню трошки вища, не втратила ще стрункости, надто молоде обличча без знаку мальовил чи пудру, як і дочкасиньоока, з трошечки задертим рівним носом. Така якась своя, що рука хлопця перестала тремтіти у її руці, Ростислава без вагань потягнуло наче б його простягаючу руку пані поцілувати. Батько на цаль вищий від Ростислава, соліднішої будови, не такий стрункий. Подовгасте обвітрене обличча, приємне з першого погляду, прикращене темним вусом, дещо завеликий ніс, шпакувате наполовину волосся. Багато фізичних рис передав Ірині й він, — чоло, викрій уст, від доніних більших, підборіддя. Певно, у Ірини ті риси дрібонькі, ніжні, у її батька виявлялися виразніше, підкреслювали мужеську силу і повагу. Карі живі очи через шкло окулярів світилися добротою, розумом. Він, на перше враження, міг бути років з сорок пять.

Він ввічливо привитався з Ростиславом, обвів його лагідним уважним зором. Хлопець подобався видно своєю поставою, недалекою від діточої ніяковістю, тремтінням невеличкої, але сильної мужеської руки. Почав був рекомендувати „свою козу". Та усміхнувся, махнув зрезигновано рукою, сказавши:

— Я спізнився! Бачу, що й без мене ви тут аж надто добре перезнакомилися!

— Так! — Ростислав потвердив повагом. — Ми з панною Іриною ще від полудня тут розмовляємо.

(Дальше буде).

В. Левинський.

Історія України

В ПОЛІТИЧНИХ ПІСНЯХ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

5)

До часів руїни Старої Січі відноситься друга пісня, з якої наведемо деякі виривки як доповння першої:

Ой ішли наші славні запорожці понад Богом рікою,
Ой широкою та глибокою, та до під лиманами.
Ой, вже наші славні запорожці у великому жалю:
Та не знали та поклониться та которому царю.
Ой, уклонилися тому турецькому, а що під ним добре жити;
Тільки за одно неприятно, що на свого брата бити.
Ой пише москаль листа до кошового: „ой, ідіть до нас жити,
Що оддам землю да по прежньому, по Дністер грявицю."
— „Ой брешеш, брешеш, превражий москалю, се ж ти хочеш обманити;
Ой, як підемо в твою землю, (то) то будеш лоби голити".
— „Ой, не бійтеся, славні запорожці, та цього нічого,
Ще ж я в своєму білому царстві та не зрадив нікого."
Ой, уже ж то славні запорожці тай невеселі стали,
Ой, облягли їх, облягли москалі всіми сторонами.
Вражі пани, руські[8]) генера-
Край веселий, степ широкий тай занапастили.
Ой, летіла бомба з московського поля та посеред Січі впала.
Ой, хоч пропало Запорожжя, та не пропала слава!

Ще одну пісню про облогу Січі москалями слід нам ще навести:

Ой з-за хмари, з-за Лиману,
Вітер повіває:
Кругом Січі запорожця
Москаль облягає.
Ой облягли москалики,
Лагерями стали,
Вони своїх генералів
Три місяці ждали.
Ой кинулись москалики
Запас одбірати,
А московська вся старшина
Церкву грабувати;
Та беруть срібло, та беруть злото
І військові свічі
Ой заплакав наш кошовий
З писарями в Січі.

В іншому варянті про грабування москалями Січової церкви кажеться так:

Кругом церкви січовії калавури стали,
Священнику, отцю Владимиру, служити не дали.

Вище наведені пісні вимагають пояснення.

Перша пісня говорить ясно про руїну Старої Січі, що була коло гірла річки Чортомлика над Дніпром, у травні 1709 р. Зруйнували її тоді москалі під полковником Яковлевим з вірними цареві Петрові козаками-гетьманцями під полковником Галаганом.

Сталася ця руїна ось як: коли гетьман Мазепа відступав од московського царя, то запорожці, з ненависти до Москви й царського уряду, забули про свої суперечки з гетьманом і пристали до нього. Дня 24. листопада 1708 р. запорожці написали до гетьмана, прохаючи його прислати до кошу послів од шведського короля, од Ст. Лещинського, якого шведський король хотів поставити королем у Польщі та від самого гетьмана, щоб умовитися, на чому мусять бути запорожці з гетьманом і королями. А в 1709 р. кошовий Гордієнко з 8,000 запорожцями пристав до шведів у м. Будищах (тепер полтавського повіту). Цар Петро думав спершу влагодитися із запорожцями так, щоб одвести їх од Мазепи, й послав до Січі од себе грамоту а при ній 12,000 рублів на військо, 500 червінців кошовому, 2,000 р. старшині. З москалями послано було од гетьмана Скоропадського лубенського сотника Савича, а від митрополита — іеромонаха Іродіона Жураковського, вмовляти січовиків. Однак січовики, взявши гроші, почали бещестити посланців: гетьманського посланця хотіли кинути у воду, а монаха звали шпигом і похвалялися спалити його в смоловій бочці.

Цар бачучи, що Січ ніяк не пристає на мир із ним, звелів Менщикову післати проти Січі військо з Киева, три полки. В царській грамоті до гетьмана, старшини й усього народу „малоросійського" про похід цього війська розказується, що вже під Переволочною селяни й козаки стали проти царського війська так, що Яковлев мусів Переволочну, а потім оба кодаки брати штурмом. В самій Січі сталось так само. Січовики послали свого кошового Сорочанського, якого вибрано тоді, коли Гордієнко вийшов у похід, у Крим, прохати помочі в Орди. Цар розказує у своєму маніфесті:

„Когда же полковникъ явился у самой Сѣчи, то послалъ вѣрного человѣка для увѣщанія наказного атамана и бывшихъ тамъ запорожцевъ, съ царскимъ указомъ, дабы они принели повинную и, послушавъ Высочайшого повелѣнія, новаго кошевого выбрали и поклялись служить впредь вѣрно, но они яко древніе й непокорные бунтовщики, все то презирая, не только того напоминанія и увѣщанія не послушались, но и посланца въ воду бросили, а по россійским войскамъ изъ пушекъ и изъ ружей сильно стрѣляли и одного полковника, нѣсколько офицеровъ и до 400 чел. солдатъ убили, а плѣнныхъ срамно и по тирански умертвили".

Та в той же самий день запорожці побачили, що наближається до Січі якесь військо. Думаючи, що це Орда, за якою пішов Сорочинський, вийшли із своєї кріпости. Але ж це були московські драгуни з Галаганом. Запорожці заміщалися. Тут москалі напали на них, вбігли за ними у Січ і заволоділи нею.

Про заволодіння Січею писав Меншиков цареві: „Знатнѣйшихъ воровъ велѣлъ я удержать а прочихъ казнеть, и надъ Сѣчею прежній указъ исполнить, также и всѣ ихъ мѣста разорить, дабы оное измѣнническое гнѣздо весьма выкоренить."

Цар відповів Менщикову: „Сегодня (23. травня) получили мы отъ васъ письмо о разореніи проклятого мѣста, которое корень злу и надежда непріятелю была, что мы съ превеликою радостію услышавъ, Господу, отмстителю злымъ, благодарили съ стрѣльбою, и вамъ за оное премного благодарствуемъ,ибо это дѣло изъ первыхъ есть, котораго опасаться надлежано было." (**Ригельманъ**, Лѣтописное повѣствованіе о Малой Россіи. III., 56-57, 78; **Скальковскій**, Історія Новой Сѣчи. II., 18-19; **Соловьев**, XV., 366-367; грамота Петра І. до гетьмана, старшини й народа малоросійкаго у **Бантиша Каменского**, Источники, II., 226-227 і у **Маркевича**, Історія Мал. Россіи, IV., 289-299).

Як бачимо, наші пісні доволі вірно передають про руїну Січі в 1790 р.

Хто був отой Галаган, що відограв в нашій історії таку сумну ролю?

Ігнат Галаган, син простого козака і неписьменний — став січовиком. Він був при Мазепі, коли той пристав до Карла XII., однак побачивши, що за Мазепою великої сили немає, Галаган покинув його і перейшов до московського царя, привівши йому ще й полонених шведів. Цар приняв Галагана, сказавши: „не сдѣлай ты и съ мною такой штуки, какую сдѣлалъ Карлу!" І звелів йому робити розізди та „доставати язики", що Галаган робив дуже зручно. Раз здобув він велику казну, яку цар оддав йому й на полк. По Рігельману й по нашій пісні, Галаган був посланий з Яковлевим до Січі „вожакомъ, знающій тамошніе мѣста" (Там же, ст. 78). За свої послуги цареві Галаган дістав ще в березні 1709 р. Чигиринський полк, а в серпні 1709 р. чотири села на правому боці Дніпра та село Липове на лівому. В 1711 р., коли цар одступився від правобережної України, Галаган дістав ще село Вереміївку на Чигиринщині. В 1715 р. цар віддав йому Прилуцький полк, який він держав до 1740 р. Ставши ним, Галаган був найвірнішим слугою царя та у всьому догожав йому та його начальству на Україні, збільшуючи всякими неправими способами свої маєтки. Від нього пішли одні з найбагатших панів на Україні. (**А. Лазаревскій**, Очерки Малороссійскихъ фамилій. Галаганы. Русскій Архивъ, 1875, І. 318-325).

В нашій пісні Галаган зветься „прилуцьким паном", бо таким знали його на Україні 25 років.

(Дальше буде).

---

8) Московські.
ли — еретичні сини

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

КІЛЬКА СЛІВ ПРО ПОЕЗІЇ СТЕПАНА МУСІЙЧУКА.

З поезіями Степана Мусійчука я давно знайомий зі сторінок українських (не комуністичних) газет, а тепер я купив невеличку синеньку книжечку, в котрій зібрані й недавно видані поезії вищезгаданого автора, щоб відсвіжити їх в моїй памяті. Не буду торкатись зовнішньої форми книжечки, ні якости паперу, ні самого друку. Хочу лиш сказати кілька слів про самі поезії. Хоч автор сам розділив свої поезії на розділи, та все таки це не відповідає темам його поезій, бо теми перевищують розділи і охоплюють більше поле життя, ніж назва-заголовок розділу. Це якраз дуже цінне: бо ж поезія повинна відзиватись на різні прояви життя і оточення, як в життю так і в природі, повинна висловлювати і думи, переживання і почування автора.

Мабуть, що автор мав якусь особисту причину, коли до збірки не ввійшла ні одна поезія з еротичної лірики. Не хочеться вірити, щоб автор не написав ні одного вірша з цього закутка людських почувань людської душі.

Подивимось тепер про що ж автор пише і як пише. Сам автор в одному з віршів каже: „Як умію, так співаю". І дійсно не „мудрствує лукаво" автор вводить нас в саме життя; то росказує, як воно було, то як є, висловлює свої думки, росказуючи усе спокійно, але так, що бачиш як мати молиться з дітьми, як і чому научає, бачиш хатину, бачиш батька, що цілує сина в чоло, бачиш стареньку матір заплакану, бо стратила сина на війні. От убога церковця, а от празник (храм) в селі. Такі вірші будять спомини в читача може з давно, давно минулих літ. В описах природи автор хоч вміє схопити моменти і влучно їх передати, то, на жаль, чомусь не малює чистих картин природи, додаючи власні міркування, чи висловлюючи символічно. У святочних віршах автор дуже гарно змальовує правдиві картини, як ті свята в нас святкують. Що торкається віршів, писаних і листопадові і державні дні України, то тут переважно автор уживає своєї фантазії, бо ж він не був наочним свідком цих подій, але на мою думку дає правдиві картини.

Коли читаємо привіти і гимни, то тут уявляєш собі автора зі щиро простягненою рукою і з доброю усмішкою на устах. З кожної стрічки ніби чуєш: „На добре діло благослови Боже". В розділі „Діти квіти" автор передає нашу українську любов до дітей, не тільки до наших рідних, але до усіх дітей. Читаючи ці вірші думаєш: „І щастя є ще на землі і Бог Великий в небесах". Загально беручи поезії С. Мусійчука добрі змістом, щирі, правдиві. Авторови їх щире побажання, щоб його видання розійшлось.

П. Т.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МІШ.

З похорону на сироти.

Дня 17. березня відпровадили ми на вічний спочинок Анастазію Гузіль, членицю Українського Золотого Хреста ч. 14. Покійна Анастазія була тихої вдачі й добра та за це люблена жіноцтвом нашого Відділу. Не зважаючи на тяжку недугу Покійна постійно цікавилась народніми справами і памятала за Рідний Край, наших скитальців та сироти.

По похороні присутні зійшлися до У. Н. Дому на поминки, на яких віддали останню пошану покійній Анастазії ще й так, що зложили жертви на українські сироти, що є на скитальщині. Жертвували: В. Гузіль з Клівленду $5; по $2: К. Міхальчук, К. Ігнатюк, Т. Ониськів, М. Стружовський, А. Левкут, С. Семеген; по $1: А. Штик, І. Міхальчук, І. Качмарчук, С. Ковалик, С. Пелех, І. Мус, І. Гузіль з Торонто, Н. Чорний, Н. Н., І. Атаманець, І. Горбаль, І. Каминецький, Н. Гузіль, О. Довгань, Г. Шмонь, П. Батрин, А. Дідик, А. Любінська, П. Заяць, І. Іваніцький, А. Наконечна, К. Маланяк, П. Боднар, Ф. Гузіль, Т. Ковальська, І. Слупецький, Амброз, Реймонд, С. Філіпс, М. Семеген, М. Філіпс; дрібними $2.80. Разом $50.80.

Гроші передано до місцевого Запомогового Комітету.

Анна Левкут.

КОЛЬЧЕСТЕР, КОНН.

Прокіп і Анастазія Бусель переслали до ЗУАДКомітету на допомогу скитальникам $25.

—o—

ПЛЕЙНВІЛ, КОНН.

Андрій Курдяк зложив через ЗУАДКомітет жертву на допомогу скитальникам $10.

—o—

ШІКАГО, ІЛЛ.

Знагоди несподіваної гостини, уладженої для С. Рибаків вшанування їх 25-ліття подружжа, на заклик М. Гороха гості зложили на допомогу укр. скитальникам: С. Рибаки $10; С. Іванюк $5; М. Горох $3; по $2: С. Багрій, Вус, М. Польовий, О. Гузар; по $1: Шпак, Іванюк, І. Беднаж, І. Багрій, С. Грицик, Прикан. Разом $32.

Присутний.

—o—

КЛІВЛЕНД, О.

Дня 8. березня 1947 по короткій недузі помер в 61 році життя Іван Роборецький, член від. 364 У. Н. Союзу, Клівленд, Огайо. Покійний родився в Мостах Великих, пов. Жовква, Галичина. Покійний ніколи не відмовляв, і не жалів своїх щирих датків на народні цілі. Тому його приятелі, також не жаліли своїх датків та зложили $45.50, з чого вислано теж на допомогу скитальникам через У. А. Д. Комітет, у Филаделфії.

Збіркою занялись: Дмитро Малко, Марія Білецька і Марія Кукіз.

Жертвували по $2: К. Лев, М. Колодій, Д. Крук; Д. Малко $1.25; по $1: П. Гуманьчук, Н. Пекний, Т. Данелович, О. Обай, С. Щерба, А. Занько, М. Кравчишин, І. Самсон, М. Лев, М. Сподар, Ю. Мисик, Ф. Самсон, П. Вогл, К. Насаль, Т. Баюн, Т. Реклінська, Т. Сич, М. Чорній, В. Ковальський, К. Малко, Т. Малицька, А. Павлина, І. Сподар, М. Годованська, Ю. Калді, М. Білецький, М. Кукіз. — Дрібними $10.25. Разом $45.50.

—o—

ЙОНКЕРС, Н. Й.

На ювилейнім обіді

50-літного Заснования Братства св. Арх. Михаїла в Йонкерс, Н. Й., зложили на допомогову акцію: по $5: Бр. св. Івана Хрестителя, В. Шевців, В. Мандзій; по $2: І. Спяк, К. Окаль, Н. Варян, М. Цап, по $1: М. Шутович, Е. Момот, А. Хванда, І. Тутко, М. Рак, П. Вавак, І. Вавак, В. Вавак, Р. Коцур, А. Іштван, В. Хомяк, Т. Вавак, І. Вариха, А. Астраб, М. Бей, К. Астраб, Г. Скробач, П. Якимик, А. Гицяк, С. Оленич, С. Ригайло, І. Васічка, А. Обух, С. Тапчак, А. Ганчарик, М. Петришин, А. Шашкевич, Н. Гузій, С. Олеяр, О. Зелінка, С. Тутко, Г. Макар, Т. Кренца, І. Фецко, Н. Ізбянський, З. Федорчак, Д. Мигаляк, І. Федірко, М. Фатюк, Т. Морох, С. Зендран, П. Вавак, В. Гомяк; решта дрібними.

Василь Мандзій, предс.

Степан Підкова.

МАЙБУТНІ КАДРИ

(Гумореска)

„Не зважаючи на те, що в таборах Ді-Пі невідповідні умовини на сімейне прожиття. приріст населення там найбільший". — З часописів.

Кажуть, що в Німеччині клімат нікудишній: дощі часто перепадають, українські соняхи не ростуть...

А я б сказав:

— Кудишній.

Все росте. Навіть і соняхи в наших таборах ростуть.

А особливо — „унгеклертівці"*) в колясках...

*) „Унгеклерт" — особа невиясненої державної приналежности.

Беручи до уваги, що премія на наших багатодітних матерів не розповсюджується, я б сказав:

— На яку жінку не глянь — і розповсюджується!...

Ідеш ото у будь якому таборі, а дітвори — наче хто чувал розвязав...

Я попід бараками й бльоками — коляски виставлені, а в колясках — „унгеклертенята": чорненькі, руденькі, біленькі. Які хочете!..

Дивлюся я, в одній колясці навіть двійко близнят валетиком лежать, ворушаться, аж коляска ходором ходить...

Я до них:

— А-гу!...

А вони:

— У н р р а-а! У н р р а-а!...

Та тільки ніжками — дригдриг.

Я до них бузівків, між іншим, жартуючи:

— Як же вас звуть?

І що ви гадаєте? Одне заговорило.

— Мене — Павло, того, що мене штовхає — Степан.

Здивувався я, що отаке мале і заговорило.

— А чиї ж ви є?

Вони підозріло подивилися на мене і той самий відповідає:

— Еге... хитлі... ми унгеклертівці — на сонечку вигріваємось...

„Отакі малі, — думаю, — і розуміють!"

Коли це підходить до них мати й соромязливо усміхається до мене. Така славненька жіночка...

Я до неї:

— Це ваші обоє?

— Авже ж мої...

— Близнятка?

Хитнула головою, а на щоках ямочки загострилися.

— Позичте мені одного?...

Почервоніла.

— Еге... впіймайте собі!..

— Куди там мені впіймати?... Я так, на готовеньке... щоб не затруднятися.

А вона:

— Хитрі!... Коли б ви сподили бодай пару оселедців, то знали б як його...

Я їй теж на здачу:.

— Дякую красненько за оселедці! Щоб ще спекуляцію пришили.

Іду далі табором, дивлюся — в пісочку граються трохи більшенькі дітки. Такі славненькі, чудернацькі, що ви навіть і не уявляєте собі: в сорочечках коротюсеньких, з вузликами на спині... Я так захопився ними, що хоч і собі бери завязуй на спині вузлика. Радію з малечі, наче ото всі діточки мої рідні...

І мені, людині, що мислить державними категоріями, аж радісно стає на душу. Це ж наше поповнення — майбутні кадри! Можливо, серед них ростуть майбутні українські полковники, інженери, письменники...

А тому:

Щасти Боже, і батькам, і діткам, і всім вам!...

„Наша Пошта".

Чого їхати на 8-мі Вищі Освітні Курси у Канаді?

На цю тему пише д-р П. Маценко, між іншим, таке:

Нераз чується такий запит від молоді, а також і від батьків. Відповідь на це буває коротка — треба вчитись. Для більшости вона виглядає дивною, бо ж молодь учиться в середніх школах, університетах... Вона освічена й виказує добрий поступ в науці, а тут — „треба вчитись".

З досвіду я переконався, що наша молодь здібна й добре учиться в канадійських і американських школах, що вона розвинена, любить науку і тільки інколи матеріяльні засоби не дають їй нагоди розвинути себе до найвищого щабля. Всеж приходиться ствердити, що молодь часто не має нагоди довідатись про культуру українського народу, про його великі досягнення, про його пишно розвинуті мистецтва.

У вільній країні, як Канада, можуть всі вчитись та довідуватись про різні знання. Тут джерела не поховані й не викривлені, бо так хотять „сильні світу" та інтереси їх. В Канаді є добра нагода до науки і найбільше це торкається нас, українців. Нам треба знати про себе, знати історію своєї культури, вчитись корисних річей, щоб потім і другим помагати. Для цього існують Вищі Освітні Курси.

Цього літа будуть у Виннипегу 8-мі Вищі Освітні Курси.

UKRAINIAN CULTURAL AND EDUCATIONAL CENTRE
P. O. Box 3093,
Winnipeg, Manitoba, Canada.

Українська Молоде! Це для Вас курси. Ідьте на курси, не пропускайте прекрасної нагоди з приємністю й користю протести літо в колі молоді з Канади й Америки. Батьки поможіть їм!

Бувші Курсанти, де б вони не були; Чи ви не збіраєтесь знова приїхати для посилення знань, чи знайшли нових товаришів? Та щоб не забули:

Хто стремить до удосконалення, повинен не забувати, що дійде до вершин той, хто працьовитий, витривалий, вирозумілий, вірючий в свої сили, що не боїться перешкод та що найвища його нагорода — вінок слави — висить на далекій, блискучій зірці.

Хто рішив іти вперед — на півдорозі не стає!

HEALTH HINTS

("Health Hints" is a regular contribution to this paper by The Medical Society of New Jersey. Questions should be addressed to the Office of the Society, 315 West State Street, Trenton 8, N. J.)

SHINGLES

Shingles is an acute inflammation of the skin accompanied by characteristic blisters. It is not strictly speaking a skin disease as it affects only that part of the skin which is reached by certain nerves. The disease is known medically as herpes zoster. It is almost always on one side of the body only and is especially common around the chest. It appears also on the forehead, face, lower back, and abdomen.

Before the blisters come out on the skin the patient usually has some pain in the area. Blisters generally become visible on about the third or fourth day. Fever may be present and pain (or "neuralgia") is frequently severe. The blisters begin to open after several days, dry up, and finally disappear. In young and middle-aged persons this is about all there is to it; but in older people there may be neuralgic pains for a long time.

Shingles may develop with, or immediately after, acute infections like pneumonia or meningitis, and can come in epidemics or without any cause which can be identified.

Small epidemics of shingles have developed at the same time as epidemics of chickenpox. There seems good reason to believe that an occasional person can develop chickenpox from contact with a patient with shingles, and the other way around.

A great many different kinds of treatment have been used for shingles. Among the more recent methods is the use of x-ray. Most cases can be effectively treated by the family doctor.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо з початку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

ГРУПА: ЛИСТИ ДО:

6342. Кудрик Павла, Майданий Михайла, Волошин Пилипа, Давискіба Петра і Марії (Костецька), Костецький Григія з Озірної від Кузьмин Миколи, Волошин Петра і Леся.

6343. Федич Василя з села Чернево, (Мостиська) від Федевич Михайла.

6344. Паращак Андрія і Василя від Паращак Теклі з села Радошиці, Сянік.

6345. Кіржецький Івана, Дмитра і Миколи з с. Дібранова від о. Кіржецький Степана.

6347. Швед Василя, Струк Антона від Баран Степана.

6348. До кревних і знайомих від Маслюкевич Михайла, Тягнибік Степанії зі Львова.

6349. Бокай Цецилії, Малиновська Катерини від Пойтанич Марії (Чомко) з с. Кіньське, Сянік.

6350. Селізіон Миколи Силович з с. Кураша, Сарни, від Селезіон Павла Іларіонович.

6351. Мрочковський Зиновія, Яніно Юрія, Оксани і Михайла від Ракоцька Галини.

6352. Білинський Михайла з с. Білини, Кахновець Тетяни з с. Бикова, Самбір, Янкевич Івана з с. Лопатина, Броди, від Білинська Олени і її доньки Іванни (Бічак).

6353. Дзягош Катерини від Москалюк Григорія.

6354. Шевчик Катерини, Назарук Романа від Шевчик Анастазії.

6355. Довгун Григорія Григорович від Дубенко Якова.

6356. Сирка Івана з с. Горожанки, Підгайці, від Воробець Теодора.

6358. Капальчив Івана з с. Глубовай, Карпатська Україна, від Капальчив Івана.

6359. Барна Марії, Юстини, Теклі і Параски від Туня Анни.

6360. Бойків Теодора, Олексі і Анни, Павчак Яцка, Рашковецький Семена, Гуцул Миколи і Василя з с. Глушків, Городенка, від Бойків Петра.

6362. Ярош Ілька і Івана від Павлів Марії.

6363. Буланський з с. Сокаль, Мостиська, від Вовчук Миколи.

6365. Михальчик, зам. Мельник Франка від Мельник Зосі.

6366. Серинович Оленки з с. Явча, Рогатин, від Мальців Теодора.

6367. Крицька-Вінтшель Лілі від Крицький Сергія Митрофанович.

6368. а) До рідних і знайомих з Делятина, Надвірна, від Кузенко Миколи.

6368. б) Ляхнович Антона, Павла, Олени і Анни з с. Пущі, Мінськ, від Ляхнович Віктора.

6368. в)Кріжан Івана від Гекель Михайла.

6369. а) Гурин Теодора з с. Девятир, Рава Руська, від Гурин Данька і Парасі.

6369. б) Яруш Анни з с. Підлипці (Золочев, від Яруш Петра.

6370. Дутчак Теодора, Грицак Антона і Теодора з с. Переволока, Бучач, від Дутчак Івана.

6371. Боднар Осипа(десь на скитальщині, з Санока) від Череп Томи в Америці. (Таборові часописи просимо передрукувати).

6372. Ситар Парані з с. Деревня, Жовква, десь на скитальщині від Свирид Михайла в Америці. (Таборові часописи просимо передрукувати).

6373. Кравецький Володимира і Михайла з с. Половець, Чортків, від Семянишин Володимира.

6374. Гальчук Михайла, Василя і Федора, Москалюк з с. Шепарівці, Коломия, від Гальчук Олександра.

6375. Бабій Михайла і Антона, Сорохта Клима з с. Мостища, Станиславів, від Бабій Вікторії.

6376. Кудрик Дмитра, Дячук Василя з с. Бутини, Жовква, від Денис Івана.

6378. Мандюк Михайла з Олеська, Золочів, від Мандюк Мирона.

6379. Когут Теодора з с. Зелена, Скалат, від Гальонжка Дмитра.

6380. Козаковський Володимира, Денега Миколи від Беренка Петра з Євуполя, Станиславів.

6381. Андрусищин Миколи з с. Арламів, Добромиль, від Коваленць Михайла.

6382. Глібчук Михайла з с. Кути Старі від Глібчук Олени.

6383. Новицький Михайла, Захарченко з Полтавщини від Забігайло Андрія.

6384. Сушко Михайла і Олексі від Калимон Івана.

6385. До рідних і знайомих з с. Вижгородок, Кремянець, від Стасюк Дмитра.

6386. Воско Павла, Сенько Михайла з с. Опарівка, Кросно, від Пийко Михайла.

6387. Вигедза Олекси з села Завіз, Лісько, від Коваль Миколи, Финьо Юзька і Михайла.

6388. Жук Олекси з Любачева, Кацюба Івана від Жук Анни (Стельмах).

6389. Мулик Евдокії (Гаврилюк) від Мулик Тараса з села Лубянок, Збараж.

6390. Шредер Емілія і Марії (Вик) від Барон Якова і Тереси та Корінець Тереси.

6391. Багріновська Марії з Заліщик від Цимбалінна Касі.

6392. Рикета Теклі (Косінька) і Ольги, Форош Розалії (Фисюк) з Тисмениці від Мандзюк Анни.

6393. Брикайло Теклі з с. Лука Вел., Тернопіль, від Ділиний Михайла і Теофіля.

6394. Гайдукевич від Королишин Григорія з с. Вербова, Підгайці.

6395. Клим Петра з с. Каличава, Сянік, від Колодій Розалії.

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa., U. S. A.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

Кожний, хто бажає, щоби прислане ним оголошення **пошукувань родини і знайомих різних скитальників** було поміщене у „Свободі" **безплатно**, хай вишле таке оголошення впрост до

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щоби прислане ним оголошення було **поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне, то хай разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове** оголошення, розміру $1\frac{1}{2}$ цаля в одній колюмні, коштує $1.00.

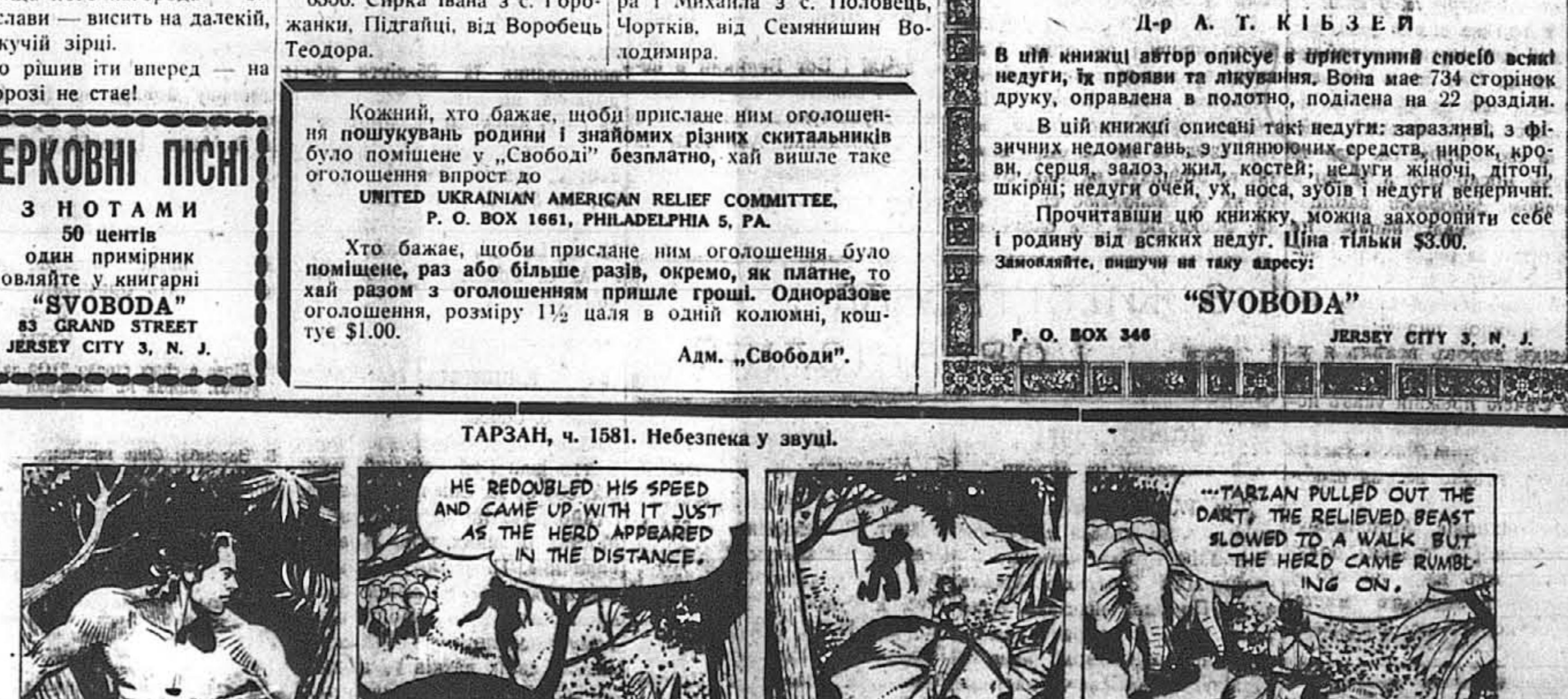
Адм. „Свободи".

ПОШУКУЮТЬ

СТЕФАН ФАЛАТОВИЧ,
з повіту Сяніцького, село Камянка, пошукує своєї рідної сестри **ОЛЕНИ,** котра має бути в Нюарку, Н. Дж.
Писати:
СТЕФАН ФАЛАТОВИЧ,
Zufenhausen, Grenadierkaserne,
Block B, Zim. 1,
Stuttgart, Geramny.

МИКОЛА ЧАЙКОВСЬКИЙ син СТАХА
з Луки, повіт Самбір, шукає своїх кревних: 1) **БАЗЯ ПАВЛІК** і його сестру, вони мешкали під лісом напроти цвинтаря; 2) **МИКОЛУ ЧАЙКОВСЬКОГО,** сина Петра великого; 3) **МИКОЛУ ЧАЙКОВСЬКОГО,** сина Павла Деонізи. Прошу Вас ласкаво зголоситися до:
BASIL CZAJKOWSKY TRUNKO
R. D. 1, Durhamville, N. Y.

ТАРЗАН, ч. 1581. Небезпека у звуці.

Як лише пан джунглів почув слоневе трублення, він знав, що звір мусить бути близько.

Він здвоїв свій поспіх і дігнав його саме тоді, коли череда слонів замаячіла в віддалі.

Скочивши на хребет перестрашеного звіра...

Тарзан витягнув стрілу. Усмирений слон звільнив свій біг, одначе череда надбігала з лоскотом.